

Krajoznawca Kujawsko - Pomorski

Informator Kujawsko - Pomorskiego Kolegium Instruktorów Krajoznawstwa PTTK

Bydgoszcz

Chełmno

Grudziądz

Inowrocław

Kruszwica

Lipno

Świecie

Toruń

Włocławek

Żnin

nr 34 / 2013

listopad 2013

Rok VIII

VII Wojewódzki Zlot Aktywnych Krajoznawców **„WZAK Grubno koło Chełmna 2013”** **5 - 6 październik 2013 r.**

Wieloletnia tradycja spowodowała, że spotkaliśmy się na Wojewódzkim Zlocie Aktywnych Krajoznawców już po raz siódmy. Organizatorem kolejnego WZAK-u był Oddział PTTK im. Ziemi Chełmińskiej z Chełmna, a ściślej rzecz ujmując jego działacze w osobach prezesa - Zdzisława Gostomskiego oraz wiceprezesa - Tomasza Krzysztyniaka. Wielce pomocnymi przy

realizacji VII WZAK-u były Danuta Gostomska, Ilona Krzysztyniak i Janina Rosińska. Dla przypomnienia dotychczasowe zloty krajoznawców odbyły się w następujących miejscach. Pierwszy w 2006 roku odbył się w Grudziądzu, a organizatorem był Oddział PTTK im. ks. ppłk. dr. Władysława Łęgi. Drugi w 2007 roku zorganizował Oddział Miejski PTTK im. Mariana Sydowa w Toruniu. Po raz trzeci spotkaliśmy się w 2008 roku we Włocławku, a organizatorem byli działacze Kujawskiego Oddziału PTTK. Regionalny Oddział PTTK „Szlak Brdy” był gospodarzem IV WZAK-u w Bydgoszczy. Piąty - jubileuszowy WZAK w 2010 roku zorganizowali krajoznawcy Oddziału Pałuckiego PTTK ze Żnina. Kolejny szósty WZAK miał odbyć się w roku 2011 w Borównie, a organizowała go grupa działaczy Oddziału PTTK przy Klubie Inspektoratu

Wsparcia Sił Zbrojnych RP w Bydgoszczy. Ze względu na „mikroskopijną” wręcz liczbę chętnych impreza została odwołana. W roku ubiegłym ponownie grudziądzki oddział PTTK zorganizował VI WZAK.

W sobotę 5 października 2013 roku do Grubna koło Chełmna przybyli krajoznawcy z różnych zakątków naszego i nie tylko naszego województwa. W gościnnych progach Internatu Zespołu Szkół - Centrum Szkolenia Praktycznego, który był bazą WZAK-u zjawili się ponad 50 uczestników reprezentujących środowiska krajoznawców Bydgoszczy, Chełmna, Ciechocinka, Grudziądza, Lipna, Świecia, Torunia, Włocławka oraz Żnina. Na VII WZAK przybyli również po raz kolejny krajoznawcy z województwa pomorskiego - z Gdyni i Gdańska oraz zachodniopomorskiego - z Koszalina, a także wielkopolskiego - z Konina. Pierwszy raz na naszym WZAK-u gościliśmy również krajoznawców z województwa lubelskiego - z Chełma. Po przyjeździe do Grubna otrzymaliśmy klucze do ładnych i schludnych pomieszczeń oraz przygotowane przez organizatorów krajoznawcze materiały promujące zarówno Chełmno, jak i jego powiat.

Zlot swoją obecnością zaszczyliło 35 instruktorów krajoznawstwa. Dwie osoby to Zasłużeni IK, jednaścioro to IK Polski, a 22 osoby posiada stopień IK Regionu. Trzy osoby spośród uczestników WZAK-u to Honorowi Członkowie PTTK - Tadeusz Rauchfleisz z Oddziału PTTK im. ks. ppłk. dr. Władysława Łęgi z Grudziądza, Ryszard Wrzosek z Oddziału Morskiego PTTK

w Gdyni oraz świeżo mianowany Roman Kowalski z Oddziału Miejskiego PTTK im. Mariana Sydowa w Toruniu. Wśród uczestników VII WZAK-u była Alicja Wrzosek z Gdyni - członek Komisji Krajoznawczej ZG PTTK. 15 osób spośród uczestników Zlotu nie posiadało uprawnień instruktorskich. Łączna liczba uczestników wraz z organizatorami i wolontariuszami wyniosła 57 osób. Wśród wolontariuszy należy wymienić Władysława Fliegera - członka Koła Przewodnickiego i naszego przewodnika po Chełmnie, Lecha Bolta, Stanisława Konowalika, Wiesława Czarnieckiego i Jana Szpila z chełmińskiego Klubu Turystów Wodnych oraz Lucynę i Cezarego Maćczaków - właścicieli wozowni artyleryjskiej, którzy udostępniili obiekt do zwiedzania, a także Roberta Gonię - pracownika Zespołu Parków Krajobrazowych Chełmińskiego i Nadwiślańskiego. W tym miejscu trzeba dodać, że ze względu na ograniczoną liczbę miejsc noclegowych organizatorzy zmuszeni byli odmówić przyjęcia na Zlot 24 osobom.

O godzinie 11.00 w ładnie wyposażonej sali audiowizualnej nastąpiło oficjalne otwarcie VII Wojewódzkiego Zlotu Aktywnych Krajoznawców WZAK Grubno koło Chełmna 2013, na którym obecni byli wicestarosta Powiatu Chełmińskiego - pan Zdzisław Gamański oraz dyrektor Zespołu Szkół - Centrum Szkolenia Praktycznego im. Ignacego Łyskowskiego - pan Jan Went. Podczas tej uroczystości obaj panowie otrzymali z rąk przewodniczącego Kolegium okolicznościowy adres z podziękowaniem za objęcie patronatem Zlotu oraz za umożliwienie skorzystania z bazy noclegowej.

Zgodnie z obowiązującą na WZAK-ach regułą Zlot miał dwie części - roboczą i praktyczną. I jak przystało na krajoznawców najistotniejszą częścią imprezy była oczywiście część praktyczna. Zgodnie z założeniami organizatorów główny nacisk został położony na obiekty militarne Chełmna i okolic z akcentem na obiekty Twierdzy Chełmno. Praktyczna część WZAK-u podzielona została na dwie części. Pierwsza, sobotnia obejmowała Chełmno, natomiast część niedzielna - jego najciekawsze okolice.

O godzinie 11.30 w sobotę 5 października prezes Oddziału - Zdzisław Gostomski „oddął” zlotowiczów w ręce Władysława Fliegera - członka Koła Przewodnickiego, który powiódł nas po militarnych i nie tylko, zabytkach Chełmna. Tym razem w przeciwieństwie do ubiegłorocznego WZAK-u pogoda, jak na początek października była wyśmienita, o deszczu w ogóle być mowy nie mogło. Ciepło, pogodnie i słonecznie - tak było całą sobotę.

Sobotnie zwiedzanie rozpoczęliśmy od obejrzenia z zewnątrz znajdującego się w Grubnie zbudowanego w 1857 roku późnoklasycystycznego pałacu. Jest to budynek wzniesiony na rzucie prostokąta, otynkowany, dwukondygnacyjny. W narożnikach elewacji frontowej posiada dwie wieżyczki o stożkowatych dachach. Elewacja frontowa pałacu liczy 11 osi okiennych, a przed lico budynku wystaje murowana weranda, sięgająca pierwszego piętra. Sama bryła pałacu jest zwarta i ozdobiona skromnymi opaskami okiennymi oraz gzymsem wieńczącym. Pałac znajduje się w interesującym pod względem krajobrazowym parku. Został on założony w I połowie XIX wieku na stromej skarpie, u której podnóża znajdują się dwa stawy. W parku rośnie bogaty w gatunki cenny starodrzew - świerki, żywotniki, robinie, lipy, jesiony, klony i inne. Na obszarze całego założenia pałacowo-parkowego specjaliści naliczyli ponad 1300 drzew i krzewów.

Następnie obok obiektów jednostki wojskowej dotarliśmy do miejsca, gdzie w 1909 roku dokonano uroczystego otwarcia Wieży Bismarcka powstałej z inicjatywy Związku Marchii Wschodniej i Związku Staroniemieckiego. W 1920 roku po powrocie Chełmna do Macierzy, wieża ta została zburzona przez Polaków. Na jej miejscu usypano w 1921 roku Kopiec Wolności - obecnie nieistniejący. Od 1998 roku w miejscu Kopca Wolności znajduje się tablica pamiątkowa upamiętniająca 70 rocznicę odzyskania przez Polskę niepodległości i 68 rocznicę wyzwolenia Chełmna spod zaboru pruskiego.

Po obejrzeniu tego obiektu nastąpił szybki „przelot” aż do Placu Wolności. Tu zatrzymaliśmy się pod odsłoniętym w 1968 roku dla uczczenia pamięci o ofiarach II wojny światowej pomnikiem Walki i Męczeństwa. Miejsce to upamiętnia męczeństwo Polaków z terenu Chełmna i okolic. Pod pomnikiem złożono urny z wszystkich miejsc straceń, a na pomniku zostały umieszczone nazwy miejscowości, w których zginęli mieszkańcy powiatu chełmińskiego. Obok pomnika widzieliśmy ciekawy pomnik tym razem przyrody - buk czerwonolistny, mający też swoją militarną historię. Posadzili go bowiem około 100 lat temu kadeci stacjonujący w koszarach, do których za chwilę mieliśmy wejść. W okresie międzywojnia Chełmno posiadało dość silny garnizon wojskowy. Jego trzon stanowiły 66 Kaszubski Pułk Piechoty im. Marszałka Józefa Piłsudskiego, 8 Pułk Strzelców Konnych oraz Korpus Kadetów Nr 2. I właśnie koszary ówczesnego Korpusu Kadetów Nr 2 stanowiły kolejny przystanek na naszej trasie wycieczki militarnym szlakiem Chełmna. W koszarach przy al. 3. Maja, gdzie obecnie ma swoją siedzibę 3 Włocławski Batalion Drogowo-Mostowy im. gen. Karola Sierakowskiego, w latach 1926 - 1936

stacjonował Korpus Kadetów Nr 2 - jedna z trzech średnich szkół wojskowych w Polsce. Dziś jej istnienie upamiętnia tablica na frontonie budynku sztabowego. Po wejściu na teren jednostki wysłuchaliśmy krótkiej historii związanej z Korpusem Kadetów Nr 2, zwiedziliśmy Salę Tradycji jednostki wojskowej, obejrzelśmy też współczesne koszary. Po wyjściu z koszar Aleja 3. Maja, obok pomnika żołnierzy Armii Czerwonej poległych podczas wyzwania miasta, doszliśmy do dawnego kasyna i kościoła garnizonowego. Świątynia niestety była zamknięta. Przewodnik w kilku słowach opowiedział nam historię tego obiektu. Następnie przeszliśmy na chełmiński Rynek, na którym „zarządzono” przerwę na kawę. Praktycznie wszystkie możliwe miejsca wypicia kawy zostały przez nas wykorzystane, po czym ruszyliśmy dalej. Chełmińską farę obejrzelśmy tylko z zewnątrz, podobnie jak budynek Akademii Chełmińskiej. Idąc dalej ulicą Biskupią dotarliśmy do kolejnych zabudowań koszarowych. W tym miejscu bowiem ma swoją siedzibę Klub Turystów Wodnych PTTK kierowany przez nieustraszonego propagatora tej formy turystyki Członka Honorowego PTTK Lecha Bolta. W pomieszczeniach klubu organizatorzy przewidzieli turystyczny posiłek przygotowany przez kucharzy-amatorów „zaprawionych” w gotowaniu na kuchni polowej - ze Stanisławem Konowalikiem na czele.

Następnie podstawionym autokarem wróciliśmy do Grubna - bazy noclegowej Złotu. W znanej nam już z porannego powitania, bogato wyposażonej sali audiowizualnej zaplanowana była część robocza programu Złotu - otwarte spotkanie instruktorów krajoznawstwa i uczestników VII WZAK-u. Wzięli w nim udział wszyscy uczestnicy Złotu. Jako ciekawostkę i pewne „*novum*” naszych WZAK-ów należy traktować długą na prawie dwa metry listę uczestników wszystkich dotychczasowych WZAK-ów, która rozwieszona została na sali. Lista ta cieszyła się dużym zainteresowaniem. Spotkanie krajoznawców rozpoczął komandor Złotu - Tomasz Krzysztyński, po czym głos zabrał Robert Gonia - pracownik Zespołu Parków Krajobrazowych Chełmińskiego i Nadwiślańskiego, który w ramach sesji krajoznawczej wygłosił multimedialny referat na temat twierdzy Chełmno. Jako współautor przewodnika turystycznego „Twierdza Chełmno” w bardzo ciekawy sposób przybliżył uczestnikom tematykę związaną z głównym akcentem całego Złotu. W trakcie tego spotkania można było również nabyć wspomniany wyżej przewodnik, wiele osób skorzystało z tej okazji. Następnie prowadzenie spotkania przejął szef Kujawsko-Pomorskiego Kolegium Instruktorów Krajoznawstwa PTTK. Na samym początku tego posiedzenia w nawiązaniu do wywieszanej listy uczestników wszystkich imprez wymienione zostały te osoby, które do tej pory były na sześciu i są na siódmym WZAK-u. Do nich należą: Kazimierz Andrzejewski z Włocławka, Zbysław Budzyński ze Świecia, Tadeusz Perlik z Torunia oraz Krzysztof Czerepowicki z Grudziądza. Następnie uczestnicy posiedzenia chwilą milczenia uczcili tych spośród grona Instruktorów Krajoznawstwa, którzy w minionym okresie od nas odeszli na wieczną wartość - Agnieszka Sobańska z Włocławka, Jerzego Romana z Bydgoszczy, Edmunda Rafińskiego z Grudziądza oraz Kazimierza Przygockiego z Torunia. Następnie w imieniu wszystkich krajoznawców na ręce Zdzisława Gostomskiego - prezesa Zarządu Oddziału PTTK im. Ziemi Chełmińskiej szef Kolegium złożył wraz z okolicznościowym adresem życzenia z okazji zacnego Jubileuszu - 80 rocznicy zorganizowanej działalności turystyczno-krajoznawczej w Chełmnie. W dniu 10 lipca 1933 roku w Chełmnie powstał bowiem kolejny na terenie obecnego naszego województwa Oddział Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego, którego spadkobiercą są gospodarze VII WZAK-u. W dalszej kolejności organizatorzy - koleżanki i koledzy z Chełmna otrzymali okolicznościowe adresy wraz z książkami, z podziękowaniem za trud wniesiony w organizację i przeprowadzenie naszej sztandarowej imprezy. W trakcie tego spotkania okolicznościowy adres za mały jubileusz - po raz piąty na WZAK-u - otrzymał Ryszard Wrzosek - szef Pomorskiego Kolegium Instruktorów Krajoznawstwa PTTK.

W trakcie otwartego posiedzenia Kolegium przedstawione zostały dokonania Kolegium w okresie od VI WZAK-u, który odbył się w roku 2012 w Grudziądzu. Podczas spotkania głos zabierali również nasi goście - Alicja Wrzosek - członek Komisji Krajoznawczej ZG PTTK, Ryszard Wrzosek - szef kolegium instruktorów z województwa pomorskiego, Witold Kliza - uczestnik WZAK-u z Chełma - najdalej położonej miejscowości, a także i inne osoby.

Na zakończenie sobotniego dnia odbyło się kolejne posiedzenie Kujawsko-Pomorskiego Kolegium Instruktorów Krajoznawstwa PTTK.

Niedzielnny poranek zaczęliśmy od śniadania, po którym o godzinie 8.00 ruszyliśmy na równie intensywną - jak sobotnia - wycieczkę prowadzoną przez Roberta Gonię. Wycieczka miała na celu propagowanie najciekawszych zakątków powiatu chełmińskiego, ściśle związanych z budowlami obronnymi tworzącymi Twierdzę Chełmno. Trasa wycieczki obejmowała Grubno, Starogród, Kiełp, Kijewo Królewskie, Stolno, Rybieniec i Klamry.

Pierwszy postój zaplanowany był w Starogrodzie. Zaczęliśmy od odwiedzenia Góry Zamkowej, czyli miejsca, w którym Krzyżacy zbudowali swój pierwszy zamek warowny. Miejsce to w

chwili obecnej jest ładnie utrzymane, czyste i przyjazne dla mieszkańców oraz przybywających turystów. W tym miejscu ogłoszone zostały podjęte w dniu wczorajszym decyzje Kujawsko-Pomorskiego Kolegium Instruktorów Krajoznawstwa w sprawie mianowań na pierwszy i kolejne stopnie instruktorskie. Następnie podeszliśmy do kościoła pw. św. Barbary. Obecna bryła świątyni pochodzi z 1754 roku i została zbudowana najprawdopodobniej na fundamentach starego, gotyckiego kościoła. Po obejrzeniu kościoła i przylegającego doń cmentarza ruszyliśmy dalej.

Podjechaliśmy do pierwszego obiektu Twierdzy Chełmno, jakim była znajdująca się w miejscowości Starogród - wozownia artyleryjska. Parterowy, murowany z czerwonej cegły budynek jest bardzo dobrze zachowanym elementem zaplecza Twierdzy Chełmno. W tym miejscu na uwagę zasługują oryginalne okiennice. Wozownia ta znajduje się w chwili obecnej w prywatnych rękach Lucyny i Cezarego Maćczaków, którzy udostępnili nam obiekt do zwiedzenia.

Kolejny etap naszej wędrowki to miejscowość Kiełp, a właściwie dwa obiekty w tym miejscu się znajdujące. Pierwszym była tzw. „Osada Kiełp”, w którym to miejscu przewidziana była przerwa kawowa. Zespół żeński organizatorów WZAK-u w składzie Danuta Gostomska, Ilona Krzysztyniak i Janina Rosińska serwował przygotowane wcześniej smaczne ciasta oraz ciepłą kawę i herbatę. Tak posileni po kilku minutach pieszo ruszyliśmy w kierunku drugiego obiektu - schronu piechoty IR - 1, w którym zlokalizowane jest zimowisko dla nietoperzy. Schron ten jest najbardziej na zachód wysuniętym obiektem Twierdzy Chełmno. Wybudowany został w latach 1910 - 1914 i miał służyć jako wsparcie dla istniejącego nieopodal Fortu I - Watorowo.

Po obejrzeniu schronu ruszyliśmy w drogę powrotną do autobusu, którym dotarliśmy do kościoła pw. św. Wawrzyńca w Kijewie Królewskim. Jest to jednonawowa, gotycka budowla, pierwotnie zbudowana w XIII wieku. Po zniszczeniach wywołanych pożarem dominikanie z Chełmna odbudowali ją w 1674 roku. W kościele na uwagę zasługują ołtarz główny z obrazem patrona oraz gotycka rzeźba Piety z 1380 roku.

Z Kijewa Królewskiego dotarliśmy do Stolna, gdzie zatrzymaliśmy się na parkingu przy stacji paliwowej. Stąd dawnym nasypem toru kolejowego nieistniejącej już linii Chełmno-Kornatowo udaliśmy się do fortu V - Nałęcz Wschód (Nalenz Nordost) noszącego imię gen. Sosnkowskiego. Fort został wybudowany w latach 1901-1903, w tym samym czasie co Fort I - Watorowo i Fort III - Małe Czyste. Jego zadaniem wraz z położonym po drugiej stronie szosy Toruń - Chełmno fortem IV Nałęcz Zachód im. Dąbkowskiego (Nalenz Nord) było bezpośrednie osłonięcie węzła drogowego w Stolnie. W tym miejscu mieliśmy możliwość obejrzenia jedynych w Twierdzy Chełmno zachowanych schodów przy wartowni.

Stojąc autobusem na parkingu przy stacji paliwowej, ciężko byłoby nie obejrzeć innych obiektów chełmińskiej twierdzy znajdujących się praktycznie tuż obok. Schron artyleryjski stałej baterii armat czy też schron amunicyjny dla tej baterii dla koneserów stanowią nie lada gratkę, o czym pamiętali między innymi koszalińscy geocachingowcy.

Następny etap naszej podróży to Rybieniec, a konkretniej rzecz ujmując znajdujący się tam fort VII. W okolicach wsi Rybieniec znajdują się dwa forty - VI Stolno im. Rydza - Śmigłego oraz VII Rybieniec im. Skierskiego. Do tego pierwszego nie dotarliśmy, natomiast do fortu VII, w obrębie którego funkcjonuje strzelnica, dojechaliśmy autobusem. Budowę tego obiektu rozpoczęto w roku 1901. Obejrzeliśmy znajdujące się tam obiekty murowane, wysłuchaliśmy od dzierżawcy fortu parę słów historii, a także o jego wykorzystaniu w chwili obecnej.

Po obejrzeniu tego obiektu autobusem podjechaliśmy do miejsca, skąd ruszyliśmy na pieszą wędrowkę do miejscowości Klamry. Po opuszczeniu autobusu Robert Goniasz poprowadził nas urokliwym malutkim wozem do kolejnych obiektów ufortyfikowania Twierdzy Chełmno. Obejrzeliśmy schron piechoty UR - 4. Następnie idąc przez las, zbieraliśmy grzyby (prawdziwki, kanie, podgrzybki), a także zobaczyliśmy zachowane słupki graniczne twierdzy, a także obiekty fortyfikacyjne 66. Pułku Piechoty - umocnienia z początku lat 30. XX stulecia. Pod koniec leśnego spaceru doszliśmy do miejsca kaźni. W Klamrach bowiem w czasie okupacji działały się straszne rzeczy. Hitlerowcy w tym miejscu urządzili miejsce masowych mordów. Chwilą ciszy uczciliśmy to miejsce, po czym dotarliśmy do znajdującego się nieopodal szosy Chełmno - Grudziądz pomnika upamiętniającego te mroczne dzieje. To był ostatni punkt programu udanej wycieczki. Pogoda dopisała, dużo zobaczyliśmy, organizatorzy spisali się na medal.

Po powrocie do Grubna zjedliśmy obiad i po pożegnaniu się z koleżankami i kolegami udaliśmy się do samochodów i wyruszyliśmy w drogę powrotną do miejsc swojego zamieszkania. W ten sposób zakończył się VII Wojewódzki Zlot Aktywnych Krajoznawców Chełmno 2013. Powiedzieliśmy sobie „Do zobaczenia za rok na kolejnym VIII WZAK-u”.

Pełna realizacja programu Zlotu umożliwiła jego uczestnikom zdobycie dwóch Odznak Krajoznawczych „Miłośnik Twierdzy Chełmno” w stopniu brązowym i srebrnym oraz „Turysta Chełmna” w stopniu popularnym. W czasie trwania Zlotu można było również „zdobyć” kilka obiektów do Odznaki Krajoznawczej Województwa Kujawsko-Pomorskiego.

Tym samym niezwykle napięty ale i bardzo ciekawy program Zlotu został w pełni zrealizowany. Krajoznawcy - uczestnicy Zlotu z niecierpliwością czekają na przyszłoroczny, kolejny już VIII Wojewódzki Zlot Aktywnych Krajoznawców, który zorganizuje Oddział PTTK z Inowrocławia lub też z Lipna - kwestia ta pozostaje do ostatecznego ustalenia.

Cele imprezy, jakie zostały postawione przez organizatorów w pełni zostały zrealizowane. A były nimi - integracja środowisk turystów i krajoznawców, wymiana doświadczeń a także promocja walorów krajoznawczych Chełmna i okolic ze szczególnym uwzględnieniem obiektów stanowiących o militarnym znaczeniu Twierdzy Chełmno.

tekst Krzysztof Czerepowicki, foto Bogumił Korzeniewski

Kolejne posiedzenie Kujawsko-Pomorskiego Kolegium Instruktorów Krajoznawstwa PTTK Grubno 5 października 2013 r.

Na zakończenie sobotniego dnia VII Wojewódzkiego Zlotu Aktywnych Krajoznawców odbyło się kolejne posiedzenie Kujawsko-Pomorskiego Kolegium Instruktorów Krajoznawstwa PTTK, na którym między innymi dokonano mianowań na stopień Instruktora Krajoznawstwa Regionu. I tak na stopień Instruktora Krajoznawstwa Regionu Kolegium mianowało Ewę Kamińską, Beate Lewandowską, Monikę Nikolajew-Banaszewską, Marlenę Treichel, Michała Banaszewskiego, Macieja Wiśniewskiego z Oddziału PTTK im. ks. ppłk. dr. Władysława Łęgi w Grudziądzu, Jana Jaglińskiego - z Oddziału PPTK w Lipnie oraz Adama Bojara i Zdzisława Grabowskiego z Oddziału Miejskiego PTTK im. Mariana Sydowa z Torunia. Ponadto na posiedzeniu Kolegium pozytywnie zaopiniowało i przedstawiło do mianowania wnioski o mianowanie Andrzeja Urbańskiego Instruktorem Krajoznawstwa Polski oraz wnioski o nadanie honorowego tytułu Zasłużonego Instruktora Krajoznawstwa Henrykowi Miłoszewskiemu.

Na posiedzeniu rozpatrywano także wstępnie kwestię kolejnego Sprawozdawczo-Wyborczego Sejmiku Krajoznawczego naszego województwa a także planu pracy Kolegium na następny rok.

Krzysztof Czerepowicki

„KLIMEK” - nowy klub PTTK w Grudziądzu

Dnia 5 kwietnia 2013 roku przy Oddziale PTTK im. ks. ppłk. dr. Władysława Łęgi w Grudziądzu powstał „KLIMEK” Klub Inicjatyw Motorowych, Ekologicznych i Krajoznawczych. Założycielami klubu jest grupa osób, których pasją od lat, jest nie tylko zwiedzanie, ale także zdobywanie odznak krajoznawczych i turystycznych.

Właśnie te idee przyświecają naszym działaniom, które teraz będziemy, mamy nadzieję z jeszcze lepszym skutkiem, realizować pod znakiem KLIMKA. Celem postawionym sobie przez członków Klubu jest popularyzacja turystyki motorowej, krzewienie zamiłowań krajoznawczych i proekologicznych oraz umiejętności turystycznych, upowszechnianie krajoznawstwa, ochrony przyrody i wszelkich form turystyki kwalifikowanej poprzez ułatwianie dostępu do nich całym rodzinom, upowszechnianie i stwarzanie warunków do zdobywania odznak turystycznych i krajoznawczych. Chcemy zatem brać aktywny udział w organizacji turystyki motorowej w powiązaniu z innymi dziedzinami turystyki oraz krajoznawstwem i ochroną przyrody.

Pierwszą wspólnie zorganizowaną imprezą była wyprawa krajoznawcza „Kierunek - park narodowy” - na weekend pierwszomajowy, wybraliśmy się na Podkarpacie. Wędrowaliśmy m.in. śladami Świętego Jana z Dukli, zapoznawaliśmy się bliżej z kulturą łemkowską, odkryliśmy Podkarpacką Troję, a także przemierzaliśmy wiele szlaków Magurskiego Parku Narodowego i okolic. Zwiedziliśmy bardzo dużo obiektów z Kanonu Krajoznawczego Polski i zdobyliśmy dwa stopnie Krośnieńskiej Odznaki Krajoznawczej. Wyprawa pozostawiła nie tylko cudne wspomnienia, ale także całe mnóstwo pięknych zdjęć i oczywiście pieczętek.

Następna eskapada, w czerwcu, była kontynuacją wcześniejszych wyjazdów do Parku Narodowego „Bory Tucholskie”. Jak tam szumią drzewa... Ale nie tylko drzewa nas fascynowały. Odkryliśmy uroki rezerwatów i wielu miejsc ważnych dla Borów Tucholskich, odwiedziliśmy

miejsca związane z 18. Pułkiem Ułanów Pomorskich.

Kolejny wyjazd KLIMKA w sierpniu pozwolił nam odkrywać tajemnice Puszczy Kampinoskiej. Ileż tam miejsc pamięci, cmentarzy olbrzymich i małych skromnych, pełnych grobów tych, co życie oddali za Ojczyznę. A i puszcza, jak na puszcę przystało, bogata w faunę i florę.

W październiku KLIMEK wystartował w II Igrzyskach Turystycznych 111 w Głuchołazach. Klub reprezentowały dwie drużyny KLIMEK P (piesza) i

KLIMEK R (rowerowa). Nie był to debiut tych drużyn, gdyż w 2012 roku, jeszcze przed formalnym powstaniem Klubu, wzięliśmy udział w pierwszej odsłonie tej imprezy. W tegorocznych Igrzyskach zajęliśmy miejsca II i V na 22 drużyny startujące, a w konkursie proporców nie mieliśmy sobie równych.

Ostatni nasz wypad, w listopadzie, „Rajd na zakończenie sezonu” prowadził szlakiem menonitów po Dolinie Kwidzyńskiej. Zwiedziliśmy cmentarze, zagrody i budowle pozostałe po menonitach na tym terenie. Rajd i nasz sezon zakończyliśmy w świetnych humorach przy ognisku z kiełbaskami.

KLIMEK zrzesza obecnie 10 osób. Do Zarządu Klubu zostali wybrani: Jan Kamiński (prezes), Michał Banaszewski (skarbnik) i Beata Lewandowska (sekretarz). Na sezon 2014 zaplanowaliśmy również ciekawe wyprawy.

Ewa Kamińska i Beata Lewandowska

REGULAMIN
zdobywania Kujawsko-Pomorskiej Odznaki Świętego Jakuba

W celu promocji Europejskiego Szlaku Kulturowego Świętego Jakuba przebiegającego na terenie województwa kujawsko-pomorskiego oraz znajdujących się na nim obiektów dziedzictwa narodowego i walorów krajoznawczych - **Administrator Szlaku - Oddział Miejski Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego im. Mariana Sydowa w Toruniu** ustanawia Kujawsko-Pomorską Odznakę Świętego Jakuba. Jednocześnie zatwierdza uchwałą nr 23/VI/2012 Regulamin zdobywania Kujawsko-Pomorskiej Odznaki Świętego Jakuba, zwanej dalej Odznaką.

1. Odznakę można zdobywać w dowolnym czasie, bez względu na posiadany wiek, spełniając niżej wymienione warunki:

- zrealizować 5 pieszych wędrówek lub 5 rowerowych przejazdów po Szlaku Świętego Jakuba, w granicach województwa kujawsko-pomorskiego
- każda wędrówka piesza nie może być krótsza niż 20 km, w przypadku przejazdu rowerowego wymagane jest minimum 30 km
- potwierdzenia przejść i przejazdów dokonuje się w indywidualnie prowadzonych dzienniczkach lub kronikach. Honorowane będą jedynie oryginalne stemple, pieczęcie, zdjęcia i bilety wstępów z obiektów i miejscowości znajdujących się na szlaku, umiejscowione w dzienniczku-kronice. Każdorazowo wędrówka lub przejazd, aby zostały zaliczone muszą posiadać minimum 4 potwierdzenia (po jednym na początku i końcu oraz 2 ze środka realizowanej trasy).
- dzienniczek-kronika musi zawierać imię i nazwisko właściciela oraz miejscowość jego zamieszkania. Każdy wpis powinien być czytelny i zawierać: datę dzienną, kolejne miejscowości znajdujące się na danym przejściu lub przejeździe oraz kilometraż.
- *przykład: 6.06.2012 r., Toruń - Mała Nieszawka - Wielka Nieszawka - Cierpice - Jarki - Zajezerze - Gniewkowo, 30km.*

2. Po spełnieniu powyższych warunków dzienniczek-kronikę należy dostarczyć w celu weryfikacji do siedziby Oddziału Miejskiego PTTK w Toruniu, przy ul. Piekary 41 (56/6222921). Po zweryfikowaniu (ok. 7 dni) dzienniczek-kronikę będzie można odebrać, a także nabyć Kujawsko-Pomorską Odznakę Świętego Jakuba.

3. Odznaka jest jednostopniowa, wykonana w miedzi, częściowo emaliowana. Autorem projektu Odznaki jest Józef Kołcz.

4. Odznaka jest zdobywana, wyjątkowo może zostać przyznana honorowo.

5. Interpretacja powyższego Regulaminu zdobywania Kujawsko-Pomorskiej Odznaki Świętego Jakuba należy wyłącznie do Oddziału Miejskiego PTTK im. M. Sydowa w Toruniu.

6. Regulamin zdobywania Kujawsko-Pomorskiej Odznaki Świętego Jakuba oraz Odznaka wchodzi w życie z dniem 1 czerwca 2012 r.

za www.pttk.torun.pl

„Warszawa da się lubić” po raz siódmy

16 i 17 listopada 2013 roku odbyła się kolejna wycieczka członków i sympatyków Oddziału PTTK im. ks. ppłk. dr. Władysława Łęgi w Grudziądzu do Warszawy.

Pierwszym punktem tegorocznego programu krajoznawczego było Muzeum Sportu i Turystyki. Zaciekała nas ekspozycja poświęcona historii ruchu turystycznego i krajoznawczego, znaleźliśmy grudziądzkie akcenty w historii sportu. Następnie zwiedziliśmy jeden z najnowocześniejszych polskich stadionów piłkarskich - „Pepsi Arenę”, czyli stadion „Legii”. Wejście na płytę boiska, do szatni zawodników i do łóż VIP-owskich zrobiło na nas duże wrażenie. W klubowym muzeum niektórzy z rozrzwieniem wspominali złote lata polskiej piłki nożnej i

jednego z ówczesnych bohaterów - Kazimierza Deynę. Ze stadionu przeszliśmy spacerem przez Ujazdów do Centrum. Po drodze zobaczyliśmy m.in. budynek radiowej „trójki”, Zamek Ujazdowski, Park Ujazdowski, okolice Sejmu, Park marsz. E. Śmigłego-Rydza oraz, co nas najbardziej zaskoczyło w Śródmieściu, kolonię 27 parterowych drewnianych domów jednorodzinnych powstałą w 1945 roku - Osiedle Jazdów.

Tradycyjnie wieczorem uczestniczyliśmy w Mszy Świętej w intencji grudziądzkich turystów w kościele Matki Bo-

żej Wspomożycielki Wiernych na Chomiczówce. Msza została odprawiona również w intencji Jacka Kowalewskiego, który zmarł w tym roku, a przez wiele lat pomagał abyśmy Warszawę bardziej polubili i lepiej poznali. Po Mszy zapaliliśmy znicze, tym razem pod dwiema tablicami: poświęconą pamięci patrona grudziądzkiego Oddziału PTTK i poświęconą pamięci patrona Koła Przewodników PTTK w Grudziądzu - Józefa Błachnio oraz wszystkich zmarłych przewodników.

Nocleg w hostelu „Dom przy Rynku”, tradycyjnie więc wieczorna integracja i nocna przechadzka po Starówce.

Niedzielę rozpoczęliśmy od spaceru przez Stare Miasto. Na dłużej zatrzymaliśmy się w Centrum Interpretacji Zabytków, gdzie zapoznaliśmy się z procesem odbudowy Warszawy po II wojnie światowej. Następnym zwiedzanym obiektem była Katedra Polowa Wojska Polskiego i Muzeum Ordynariatu Polowego. W nawiązaniu do zbliżającej się 70. rocznicy Powstania Warszawskiego w programie wycieczki znalazła się Izba Pamięci Powstania, którą stworzył Związek Powstańców Warszawskich, a

opiekuje się nią Stowarzyszenie Pamięci Powstania Warszawskiego 1944. Zobaczyliśmy też Pomnik Powstania Warszawskiego i wejście do kanału, które w czasie Powstania żołnierze i cywile ewakuowali się ze Starówki na Żoliborz i Śródmieście. Natomiast ze 150. rocznicą Powstania Styczniowego związane były odwiedziny w Muzeum Niepodległości, w którym oprócz okolicznościowej wystawy p.t. „Gorzka chwała Cieniom Stycznia 1863 roku” obejrzelśmy eks-

pozycję „Polonia Restituta. O niepodległość i granice 1914-1921”. Po Muzeum oprowadziła nas pani dr Jolanta Załączny racząc pięknym i fachowym komentarzem. Na zakończenie atrakcji krajoznawczych wędrowka pośród wieżowców po „warszawskim Manhattanie” i wizyta w pełnej pamiętek po polskich i światowych gwiazdach rocka Hard Rock Cafe Warsaw w Złotych Tarasach. Jeszcze tylko zasłużony posiłek i w drogę do domu.

W tym roku w przygotowaniu ciekawego programu pomocą służyła Grażyna Czarnowska, a w oprowadzaniu pomagała jej Maria Łukawska - obie koleżanki z warszawskiego Oddziału Przewodników PTTK.

Jan Kamiński

Z żałobnej karty

Z wielkim smutkiem i ogromnym żalem zawiadamiamy, że w dniu 20 listopada, w wieku 45 lat zmarł nagle Piotr „Filip” Mrozinski.

Na niebieskie szlaki odszedł człowiek ogromnego serca.

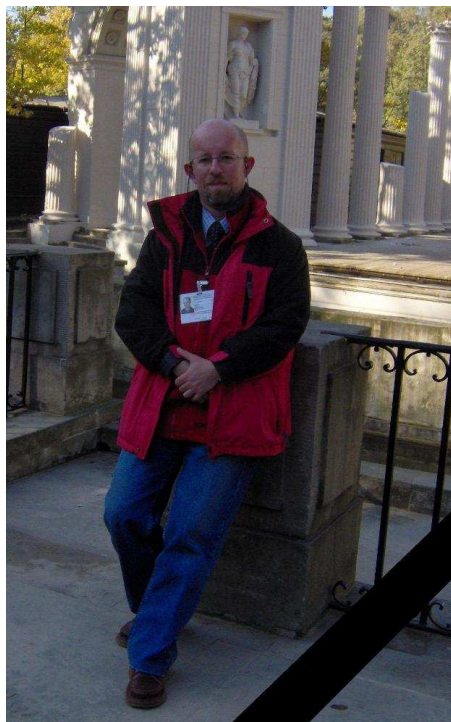
Od „zawsze” harcerz, przewodnik turystyczny, pilot wycieczek, propagator turystyki, krajoznawstwa i nordic walking, społecznik.

Człowiek, który nigdy nikomu nie odmówił pomocy.

Po jego odejściu już nic nigdy nie będzie takie samo.

CZEŚĆ JEGO PAMIĘCI!

za www.grudziadz.pttk.pl

Krajowa Konferencja Krajoznawców

18 stycznia 204 roku w siedzibie Zarządu Głównego PTTK przy ulicy Senatorskiej 11 w Warszawie przeprowadzona zostanie Krajowa Konferencja Krajoznawców PTTK. W konferencji brać może udział jeden delegat z oddziału, w którym działa komisja krajoznawcza, regionalna pracownia krajoznawcza, klub instruktorów krajoznawstwa lub klub krajoznawców. Wysłałem stosowną informację na adres oddziałów z terenu naszego województwa. Po szczegóły osoby zainteresowane odsyłam na stronę internetową www.kkraj.pttk.pl.

Krzysztof Czerepowicki

IV Sprawozdawczo-Wyborczy Sejmik Krajoznawców Województwa Kujawsko-Pomorskiego

11 stycznia 204 roku natomiast w Toruniu odbędzie się IV Sprawozdawczo-Wyborczy Sejmik Krajoznawców naszego województwa. Dziś tylko zwiastun Sejmiku, o którym za kilka dni trafię do Was z obszerniejszą informacją i zaproszeniem.

Krzysztof Czerepowicki

WYDAWCA: Kujawsko-Pomorskie Kolegium Instruktorów Krajoznawstwa PTTK
z siedzibą przy Oddziale PTTK im. ks. ppłk. dr. Władysława Łęgi w Grudziądzu ul. Za Basenem 2

Pismo bezpłatne. Ukazuje się wyłącznie w formie elektronicznej

ADRES DO KORESPONDENCJI: e-mail: krzysztof.czerepowicki@gmail.com